

FORSELIUSE SELTS —

VANIMATE RAHVAKOOLIDE LIIT

1987. aasta kevadel võtsid 12 aaväärse ajalooa kooli (Kambja, Kolga-Jaani, Laiuse, Nõo, Otepää, Padise, Pilstvere (nüüd Kirivere), Puhja, Põltsamaa, Rõngu, Sangaste, Tartu 1. Keskkool) nõuks koos tähistada Eesti talurahvakooli 300. aastapäeva, et kaitsta kooli kui institutsiooni ausa valgustustöö suurust, mis kirjaoskuse ja teadmiste levitamise teel viis rahva ärkamisele ja kahekümneaastase vabaduspõlve kättevõitmisele. Ühtlasi püstitati Kambjasse talurahvakooli memoriaal ja pandi sümbolised hauatähised B. G. Forseliusele, Ignatsi Jaagule, Andreas Verginiusele, Albrecht Sutorile. See samm tunnustas kirjasõna ja kiriku osa rahva arenguloos, mida Hando Runnel on osanud pronksi valamist väärivate värsidtega kokku võtta:

Kiri algab kirikust,
rahvas algab raamatust.

Aga luterlikus kirikus ei ole kuni viimase ajani vaimuse ja eetilise kandjat üldse tahtud näha.

«12 Kooli Klubi» kutsus kõiki koole, olgu need linnas või maal, suured või väikesed, üld-, kutse- või erikoolid, kelle ajalugu ulatub Liivimaa, hiljem ka Eestimaa kuberner Georg von Browne'i antud koolipatentide (-seaduste) eelsesse aega (1765. a. Liivimaal ja 1787. a. Eesti-

maal), ühinema üheks suureks pereks — Forseliuse Seltsiks, mida seovad Bengt Gottfried Forseliuse ajastu ja Eesti haridustraditsioonide vaimus. Selts tahab võidelda ühisel platvormil eesti rahvuskooli, hariduse prestiiži ja eesti keele kui rahva vaimse kodu eest, tahab anda alternatiivset haridust, vahetada õpilasi ja õpetajaid teiste maa-dega (eelkõige eestlastega), saata stipendiaate Põhjamaadesse, eriti ülikoolidesse, arendada allikmaterjalide trükkimist, soodustada hariduse ja kooli ajaloos ning koduloo uurimist, toetada koolimuuseume jpm.

Sajanditevanune kirjaoskus oli eestlaste ärkamisaja aluseks, haritus on olnud meie uhkuseks, seepärast tahab Forseliuse Selts olla selle rahvuse prestiižijoon hoidja, kaitsja ja edasi- viija. **Asutav kogu on 22. veebruaril Tartu Pedagoogilises Koolis.** Üalloodud tingimusele vastavate koolide ja üksikisikute ühinemissoovid saata aadressil **202400 Tartu, Salme 1-a, Forseliuse Selts.** Toetajaliikmeks võivad astuda ilmalikud ja kiriklikud organisatsioonid, asutused, ettevõtted. Registreerunuile saadetakse põhikirja ja programmi projektid jm.

Asutav toimkond